

דף לימוד חברותות כיתות ג - ו

ערב שבת קודש י"ב שבט

א. קראי את הפסוקים שלפניך:

דברים פרק כ פסוקים יט - כ
(יט) כי תצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשה לא תשחית את עצה לנדם עליו גרזן כי ממנו תאכל ואתו לא תכרת כי האדם עץ השדה לבא מפניך במצור:
(כ) רק עץ אשר תדע כי לא עץ מאכל הוא אתו תשחית וכרת ובנית מצור על העיר אשר הוא עשה עמך מלחמה עד רדתה:

שאלות:

1. במה מדובר בפסוקים האלה?

2. מהו טעמה של התורה לאיסור השחתת עץ מאכל?

ב. השלימי את הטבלה שלפניך בעניין השונה והשווה בין עצים ואנשים.

		
	1.	השונה
	2.	
	3.	
	4.	
	1.	השווה
	2.	
	3.	
	4.	

ג. סיפורו של הרב אריה לויין זצ"ל על רבו, הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל:
אחרי תפילת מנחה יצא רבנו, כדרכו בקודש, לשוח בשדה לצמצם מחשבתי, ואני נלוויתי אליו. בדרך קטפתי איזה עשב או פרח. הזדעזע רבנו ואמר לי בנחת: "האמן תאמין לי שמימי נזהרתי לבלתי קטוף בלי תועלת עשב או פרח, שיכול לגדול או לצמוח, כי אין לך עשב

מלמטה שאין לו מזל מלמעלה, האומר לו גדל כל ציץ ונושר אומר דבר כל ארץ לוחשת סוד
 ?מה ניתן ללמוד מסיפור זה?
 כל ברייה אומרת שירה."

ד. משנה מסכת ראש השנה פרק א משנה א

אֲרַבְעָה רָאשֵׁי שָׁנִים הֵם:
 בְּאַחַד בְּנִיסָן רֹאשׁ הַשָּׁנָה לַמַּלְכִּים וְלַרְגָּלִים;
 בְּאַחַד בְּאֵלוּל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לַמַּעֲשֵׂר בְּהֶמָּה; רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים: בְּאַחַד בְּתִשְׁרִי;
 בְּאַחַד בְּתִשְׁרִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְשָׁנִים וְלִשְׁמַטִּין וְלִיּוֹבְלוֹת, לְנִטְיָעָה וְלִירְקוֹת;
 בְּאַחַד בְּשֶׁבֶט רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאֵילָן, כְּדַבְּרֵי בֵּית שַׁמַּאי; בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים: בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ.

כמו שיש ראש השנה לבני אדם, כך יש גם לאילן. אך יש מחלוקת בין בית שמאי לבית הלל
 מתי חל ראש השנה לאילנות. האם חל בא' שבט או בט"ו בשבט?
 למה חשוב ראש השנה לאילן? באילנות חשוב שלב של חנטת הפרי – התחלת התהוות
 הפרי, ואין לעשר פירות שחנטו לפני שבט (ראש השנה לאילנות) על פירות שחנטו אחרי
 ראש השנה לאילנות.

ה. משנה מסכת אבות פרק ג משנה יז

רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר:
 כָּל שֶׁחֲכָמְתוּ מְרַבָּה מִמַּעֲשָׂיו, לְמָה הוּא דוֹמָה? לְאֵילָן שֶׁעֲנָפָיו מְרַבִּין וְשָׂרְשָׁיו מוֹעֲטִין, וְהָרוּחַ
 בָּאָה וְעוֹקְרָתוֹ וְהוֹפְכָתוֹ עַל פָּנָיו,
 אָבֵל כָּל שֶׁמַּעֲשָׂיו מְרַבִּין מִחֲכָמְתוֹ, לְמָה הוּא דוֹמָה? לְאֵילָן שֶׁעֲנָפָיו מוֹעֲטִין וְשָׂרְשָׁיו מְרַבִּין,
 שֶׁאֵפְלוּ כָּל הָרוּחוֹת שֶׁבְּעוֹלָם בָּאוֹת וְנוֹשְׁבוֹת בּוֹ, אֵין מְזִיזוֹת אוֹתוֹ מִמְּקוֹמוֹ."

שאלות

1. מהי ההשוואה בין האילנות השונים לאנשים השונים?

2. מהי הכוונה של "כל שמעשיו מרובים מחכמתו"?

ו. סימן לגאולה

לא רק שהאילנות מסמלים סוגי אנשים שונים, אבל הם גם כן סימן לגאולה, כמו שכתוב
 בגמרא מסכת סנהדרין דף צח עמוד א:
 ואמר רבי אבא: אין לך קץ מגולה מזה, שנאמר (יחזקאל ל"ו) ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו
 ופריכם תשאו לעמי ישראל כי קרבו לבוא.

ורש"י מסביר: מגולה מזה - כשתתן ארץ ישראל פריה בעין יפה אז יקרב הקץ, ואין לך קץ
 מגולה יותר.

וכך כותב מפרש בשם המהרש"א (רבי שמואל אליעזר אידליש שחי לפני 400 שנה בפולין):
 לפי שכל זמן שאין ישראל על אדמתם, אין הארץ נותנת פירותיה כדרכה, אבל כשתחזור ליתן
 פירותיה, זהו קץ המגולה, שקרב לבוא זמן הגאולה, שיחזרו ישראל על אדמתן.

כלומר: פריחת הארץ היא אות שהקב"ה רוצה שארץ ישראל תשוב ותתיישב על ידי עם
 ישראל וזהו סימן מובהק לתחילת הגאולה.

מדוע אוכלים פירות ארץ ישראל בט"ו
 בשבט?

ראובן רוזנשטן
 שבט התשס"ו

